

מאולפן לאולפן, באדיבות התקשורת ששוב ושוב מפגינה חוסר אחריות

שאף אחד לא יכול לסתור את המספרים שלו. ובכן, מצאנו משהו שיכול קוראים לו... יורם לס", ציין זוהר. הבטחנו שלא נשמעם אתכם, לכן נביא רק דוגמא אחת. לס טען שהקורונה לא מפחידה כי ממנה מתו 'רק' 280 איש (נכון לאותו זמן) בעוד מדי שנה מתים בישראל 1,000 איש מסיבוכי השפעת? זוהר הביא ציטוט של לס עצמו, מלפני חצי שנה - עוד לפני הקורונה, שאומר בתחילת החורף: "לפני שנתיים מתו מסיבוכים של שפעת 37 אנשים. לפני שנה מתו מסיבוכי השפעת 17 אנשים. השנה המספרים יהיו דומים". לס בתגובה, טען שכל המספרים שלו נכונים ב-100% - ליום בו הם התפרסמו.

מכחישי כל העולם

תואמי-לס קיימים בכל העולם. למה לחפש פתרונות לקורונה? אפשר פשוט להחליט שהיא איננה. תמצאו את 'מכחישי הקורונה' בכל מקום, מארצות הברית של טראמפ בראשית ימי הקורונה, דרך התקשורת במדינת ישראל בניצוחו של יורם לס, ועד איראן וטורקמניסטן. הקמפיין של מכחישי המגיפה בלט במיוחד בתחילת הגל הראשון. כאשר החי יכול היה עדיין להכחיש את המת.

את אליפות ההכחשות לוקחת טורקמניסטן, רפובליקה סובייטית לשעבר שנמצאת במרכז אסיה ומתכחשת לעצם קיומה של המגיפה. ממשלת טורקמניסטן אסרה באופן רשמי על השימוש במילה "נגיף קורונה" בתקשורת, בבתי הספר ובפרסומים רשמיים. המילה קורונה לא קיימת שם בלקסיקון... סוכנויות הידיעות דיווחו כי סוכנים סמויים של המשטרה עוצרים כל מי שמדבר על הקורונה. אסור גם לעטות מסיכות. הנשיא הדיקטטור גורבנגולי ברדימוחמדוב אסר על כניסת עיתונאים זרים למדינה. "מעבר להפרה של זכויות האדם, ההכחשה הזאת מסכנת את האזרחים", התריע ארגון עיתונאים ללא גבולות.

גם בברזיל ההכחשה קיימת, אבל שם - התושבים דווקא משתפים פעולה. נשיא ברזיל ז'איר בולסונרו, שמתנגד להטלת סגר, חוזר וטוען שמדובר בסך הכל ב"שפעת קטנה" והדאגה הציבורית מוגזמת. הקורונה פגעה קשה בעיר הבירה מנאוס, אבל קרובי משפחה של חולי קורונה שמתו, מכחישים נמרצות את האפשרות שהם מתו מקורונה. ההסבר, מספרים עיתונאים, נובע מהיעדר השכלה ומידע כוזב. "הנגיף הפך להיות אות קין", אמר בן משפחה של אחד המתים.

גם במדינות ערב, שם תמכו בתחילה בגירסה שהם מוגנים 'גנטית', מעדיפים להסתיר את הנתונים. "העולם הערבי נע בין הכחשה לקורר-נה לבין הכחשה של מספרי החולים", הסביר הפרשן לענייני ערבים צבי יחזקאלי. בתימן, שם משתוללת המגיפה, לא מוכנים להכיר בה רשמית. מדינות ערביות כמו מצרים, איראן וטורקיה, מסתירות את הנתונים האמיתיים. מדינות אחרות, פשוט מהדקות את השליטה על האוכלוסיה ואוכפות משמעת על כלי התקשורת. גם אלה שבחרו להכריז על סגר ובידוד, פעלו בעיקר ממניעים שלטוניים.

בארצות הברית, טראמפ זיגזג כדרכו. כשדווח על המקרה הראשון של נשא קורונה בארה"ב, הצהיר טראמפ: "הכל תחת שליטה, מדובר באדם אחד שהגיע מסין, יהיה בסדר". גם כשמספרי הנדבקים החלו לעלות בטור גיאומטרי, הוא הבטיח: "בקרב יהיו אפס חולים". בעצרת בחירות, חודש אחר, גילה לתומכיו: "האם ידעתם ששלושים וחמישה אלף בני אדם מתים בכל שנה משפעת? הדמוקרטים הופכים את הקורונה לעניין פוליטי, זאת התרומה החדשה שלהם". אחר כך, הציע להקרין אור אולטרה סגול על הגוף כדי להחליש את הנגיף, והמליץ לאמריקנים להשתמש בחומרי חיטוי לחיסול הקורונה. התוצאה - עלייה דרסטית במקרי הרעלה של אנשים שהסניפו חומרי ניקוי ורחצו פירות וירקות באקונומיקה...

אבל עם יותר מאלף מתים ביממה, אפילו טראמפ נאלץ להתפכח. באמצע מרץ הוא הכריז על מצב חירום. בחודש שעבר, הוא הצהיר: "הקורונה גרועה יותר מהמתקפה על פל האר-בור ואסון התאומים". היום טראמפ מתרברב שהוא הראשון שזיהה שמדובר במגיפה אמיתית...

פואנטה לקינוח: בחודש שעבר, היה זה פרופ' יורם לס שהביע את דעתו על טראמפ והאקונומיקה: "הוא מטורלל, זה כבר משהו אחר..."

נ. קצין

איור: יוני גרשטיין

הוא החלטי, הוא תיאטרלי. הוא מנופף בידיים, מעוות את הפרצוף ומרעים בקולו. הוא מזלזל בכולם, הוא קוטע את המומחים המתעמתים מולו ואפילו נוזף בהם. "המופע הסנסציוני של פרופסור יורם לס" מככב בתקשורת מאז תחילת משבר הקורונה, עם עליות ומורדות - בצמוד לנטייתו של גרף הקורונה. כשהמספרים גואים ועימם הפחדים, מעדיפים המראיינים לשמוע על הקטסטרופה מאנשי המקצוע המוסמכים. כשהמחלה דועכת, והאימה שוככת, מזמנים את לס לאולפן. שיתן קצת 'אקשן' ויספר שהקורונה לא יותר מסכנת משפעת עונתית.

לס אכן כבש כמעט כל אולפן בישראל. על פי סקירה שפורסמה במגזין לביקורת תקשורת "העין השביעית", לס הופיע בלא פחות מ-67 אירועים עד אמצע מרץ (אדר). הופעותיו המוקצנות הפכו לשם דבר ואפילו מושא לחיקוי נלעג. כי מה ינעם יותר לחיכם של הישראלים, פרצופו חמור הסבר של בר סימן-טוב, או קיפוציו ולג-לוגיו של יורם לס. אזהרותיהם מהלכות-האימים של בכירי הרופאים, או גיחוכיו של המנכ"ל/פוליטיקאי לשעבר שעושה מהכל בדיחה. ומהאזהרות הרפואיות - היסטריה.

הנה לקט נבחר של ציטוטים מאמריי שהתפרסמו בתקשורת, רק מהחודש האחרון. "העולם השתגע, זו מגיפה שלא הייתה מעולם". "בישראל לא היה גל ראשון, זו המצאה. הגל טבע בתוך הרעש הס-טטיסטי". "הקורונה היא שפעת עם יחסי ציבור". "זה שקר ש-300 איש בישראל מתו מקורונה, רק מעט מאוד מהם מתו באמת מקורונה". "מי שקורא להידבקות 'תחלואה' ולתוצאה 'חובי' חולה, הוא שקרן, כי הוא בריא". "ההוראה לחבישת מסיכות במרחב הציבורי היא מיותרת".

ועוד: "מכונות ההנשמה הורגות את החולים". "אומרים לך שמישהו מת מקורונה? עובדים עליך". הוא הצליח לקומם על עצמו רבים, בדברים הבאים שאמר: "בשביל מעט מאוד אנשים שתוחלת החיים שלהם לא גדולה, לא הורסים מדינה. מקריבים אותם..." אחר כך טען שהדברים יצאו מפרופורציות.

והיו גם ראיונות רציניים יותר, שבהם התרצן לס והסביר את הסטיגמה שדבקה בו בצדק. "אני עושה את זה במכוון, בשליטה, הכל מתוכנן מראש ומותאם לסוג הקהל. הנחיתי תכנית תקשורת בעבר בע-צמי, אני מכיר את היכל. אנשים לא רוצים לשמוע מספרים ונתונים מדויקים, אז אני מעביר אותם בדרך הנכונה מתוך ניסיון. הכל מאורגן במטרה להעביר את האמת מעל הכל".

אז אתה בא לתת שואו למעשה, שואל אותו המראיין. והוא משיב: "כן, השואו משמש את המטרה". בריאיון אחר, הודה לס: "מספרים זה משעמם, ולא עוקבים ולא קולטים. אז אני עושה סטנדאפ, אתה יודע. זאת השיטה. אף אחד לא יודע מה אמרת ורק יודעים איך נראית".

כשלים סטטיסטיים עמוקים

יש שקראו לו "ליצן החצר", בר סימן טוב הכריז: "לס הוא קריקטורה", אבל קשה למצוא הגדרה קולעת יותר מזו שטבע דוד נבון, פרופסור אמריטוס מאוניברסיטת חיפה: "קרקס הקורונה הנודד של פרופ' יורם לס". הטענות אותן מעלה מנכ"ל משרד הבריאות לשעבר בנוגע להתפשטות המגיפה, קובע נבון, לוקות הן בכשלים סטטיסטיים עמוקים והן מבחינת ההיגיון הפשוט. אבל בימים טרופים אלו, "מי לא יאבה לשמוע בשורה כזו מפי מי שמוחזק לפחות בעיני עצמו כפרשן לענייני רפואה בכלל, ויועץ לענייני טיפול במגיפת הקורונה בפרט?"

העיתונאי ניר וולף, נחרץ הרבה יותר. "לס הוא 'שוטה הכפר' שלנו. וקולו נשמע למרחקים בעיקר ברגעי בלבול, נואשות וחרידה ציבורית. הוא בלט בימים הראשונים של המגיפה, נדחק החוצה בת-קופה שמספרי המתים צמחו, ושב אלינו לאחרונה עם טיעונים חדשים ומסרים ישנים". ד"ר עינת מדר, הזהירה בעימות בתקשורת: "פרופ' לס מסכן את בריאות הציבור בדבריו". ומייסדת מחלקת הקורונה בשיבא, פרופסור גליה רהב, סיכמה: "לדעתי זה פשע שהתקשורת מביאה אותו כי זה מבלבל את הציבור, ואז זה נותן לו גושפנקה שלא להתנהג כמו שצריך".

לא נשמעם אתכם בהעלאת הטענות וההפרכות, ולו בשל החשש הסביר שהקורא המצוי יתעייף וייתקע בשלב שבו רק הטענות יישארו בזיכרונו... העיתונאי גיא זוהר, יצא בפרויקט מקורי. הוא פשוט קיבץ אחת לאחת, הצהרות ואמירות של יורם לס - ועימת אותן עם הצהרות ואמירות שלו בדברים שאמר חודשים לפני כן על התמודדות עם מגיפת השפעת בישראל ובעולם. לס נגד לס. "פרופסור יורם לס טוען

מכחיש הקורונה

מגיפה עולמית מסוכנת? - 'העולם השתגע'. קורונה? - 'שפעת עם יחסי ציבור'. גל ראשון? - 'המצאה'. 300 מתים מקורונה? - 'שקר, עובדים עלינו בעיניים'. מסיכות? - 'מיותרות'. מכונות הנשמה? - 'הן הורגות את החולים', והשיא: 'בשביל מעט מאוד אנשים שתוחלת החיים שלהם לא גדולה, לא הורסים מדינה. מקריבים אותם' • יש שמגדירים אותו כ'ליצן החצר' וכ'שוטה הכפר', עיתונאים מצאו את הסתירה בטענותיו, אבל שום דבר לא באמת מצחיק בהופעותיו התיאטרליות של פרופ' יורם לס • הוא מסכן את בריאות הציבור, הזהירה ד"ר עינת מדר. 'זה פשע שהתקשורת מביאה אותו, כי זה מבלבל את הציבור ונותן לו גושפנקה שלא להתנהג כמו שצריך', התריעה מייסדת מחלקת הקורונה בשיבא, פרופ' גליה רהב • וקרקס כמנהגו נודד